

การควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษที่ไม่เป็นธรรม

นางสาว อรนช อักษรทองสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 253๕

ISBN 974-583-195-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The Control and Solving Problems on Unfair Contract Terms

Miss Oranut Archarthongsuk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment

of the Requirements of the Degree of

Master of Laws

Department of law

Graduate School

Chulalongkon University

1993

ISBN 974-583-195-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การควบคุมและแก้ไขข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม
โดย นางสาวอรุณ อษาทองสุข
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โมวิโลกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์จรัญ ภัคดีธนากุล

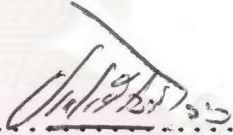

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

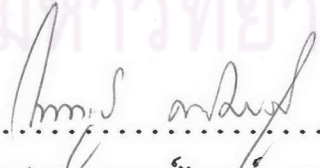

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรไถย)

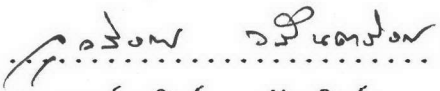
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์บัญญัติ สนิชวะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โมวิโลกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์จรัญ ภัคดีธนากุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์จุลสิงห์ วสันตสิงห์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อรนุช อาษาทองสุข : การควบคุมและแก้ไขปัญหาค้ำสัญญาที่ไม่เป็นธรรม
(THE CONTROL AND SOLVING PROBLEMS ON UNFAIR CONTRACT TERMS)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ประสิทธิ์ ไชวโกลด, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อ.จรัญ ภักดีธนากุล
224 หน้า, ISBN 974-583-195-6

เนื่องจากการพัฒนาทางสังคมและ เศรษฐกิจของประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้าอย่างมาก และด้วยความรวดเร็ว อันเป็นเหตุให้ธุรกิจและกิจการค้าต่าง ๆ ได้พัฒนาเป็นเงาตามตัว ทำให้ บทบัญญัติกฎหมาย เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวกับนิติกรรมสัญญาหรือกฎหมาย เอกเทศสัญญารวมตลอดจนสัญญาอื่น ๆ ซึ่งได้ยึดหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการทำนิติกรรมสัญญา ได้มีส่วนถูกรุ้รณะ

เนื่องจากหลักกฎหมายดังกล่าวมีสมมุติฐานว่า ทุกคนมีอำนาจต่อรอง ที่เท่าเทียมกันตามกฎหมาย ทุกคนรู้ถึงฐานะความได้เปรียบเสียเปรียบของตน แต่ในทางความเป็นจริง คู่สัญญาที่มีความแตกต่างกันในทาง เศรษฐกิจความรู้ และประสบการณ์ทางกฎหมาย อันนำมาซึ่งอำนาจ ต่อรองที่ไม่เท่าเทียมกัน จึงทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งต้องเสียเปรียบหรือไม่ได้รับความ เป็นธรรมอย่าง น่าเห็นใจ เนื่องจากมีอำนาจต่อรองที่น้อยกว่า ดังนั้นจึงต้องหามาตรการทางกฎหมาย เพื่อป้องกันและ คุ้มครองมิให้คู่สัญญาฝ่ายนี้ต้องเสียเปรียบหรือ ไม่ได้รับความ เป็นธรรมตามที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

ปัจจุบันได้มีการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมขึ้น โดยกระทรวงยุติธรรม การวิจัยนี้จึงมีจุดมุ่งหมายในการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ ถึงดำริที่จะให้มีกฎหมายว่าด้วยข้อสัญญา ที่ไม่เป็นธรรมมาใช้ในการควบคุมและแก้ไขปัญหาค้ำสัญญาที่ไม่เป็นธรรม รวมทั้งศึกษาถึงผลกระทบที่ กฎหมายนี้จะมีต่อหลักต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และผลกระทบต่อภาคธุรกิจการค้าต่าง ๆ การวิจัยนี้ได้เสนอว่า

1. จะต้องทำให้ภาคธุรกิจการค้าเกิดความมั่นใจได้ว่าร่างกฎหมายนี้จะไม่สร้างความ เดือดร้อนให้เกิดแก่ภาคธุรกิจ ดังนั้นในการเข้าไปตรวจสอบดูแลสัญญาที่มีข้อพิพาทมาสู่ศาลนั้น ศาลจะ ต้องยึดถือหลักความเป็นธรรม (Justice) ของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย
2. การกำหนดขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย จะต้องไม่กำหนดให้กว้างขวางจนเกินไป แต่จะต้องจำกัดขอบเขตของกฎหมายให้แน่นอนชัด เจนพอสมควร
3. การใช้สิทธิตามกฎหมายจะต้องไม่เกินสมควร กล่าวคือ ต้องไม่เป็นการใช้สิทธิ ที่จะ เป็นการสร้างปัญหาความไม่ เป็นธรรมให้เกิดแก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น ใช้กฎหมาย เป็น เครื่องมือ ในการแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบ โดยการใช้กระบวนการพิจารณาของศาล เพื่อให้ผลแห่งการ บังคับใช้ตามสัญญาเกิดความล่าช้า

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติกร อรนุช อาษาทองสุข
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.จรัญ ภักดีธนากุล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อ.จรัญ ภักดีธนากุล

C270387 MAJOR LAW
KEY WORD: CONTROL / SOLVING / CONTRACTS

ORANUT ARCHARTHONGSUK : THE CONTROL AND SOLVING PROBLEMS ON UNFAIR CONTRACT TERMS. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.PRASIT KOVILAIKOOL. LECT.JARAN PUKDITANAKUL. 224 pp. ISBN 974-583-195-6

Due to the rapid and advance development of Social and Economic in Thailand when the business and economical business to be developed, the legal provisions such as contract section and specific contract section under the Civil and Commercial Code and other related contracts which rules upon the freedom of contract are affected.

Under the freedom of contract, it is assumed the everyone has an equal bargaining. Also, everyone understand about his advantage and disadvantage status. In fact, the parties a different is economical position, knowledge and legal experience, this causes each party an unequality in bargaining. Other party must be disadvantage an unfair bargaining because of the lack of bargaining power. Therefore, it is necessary to seek the legal protection for such party not to be in such advantage an unfair position

In the present time, the unfairable contract Act has been adopted by the Ministry of justice. The purpose of this research is for the study, search and analysis for forming the law regarding the unfairable contract. It is also aimed to control and to solve the problem of the unfairable contract. This research also studies the affect which will cause other principles in Civil and Commercial Code and to other Commercial business section. This research also suggests as follows.

1. such bills will not cause troble to the commercial business section. To consider the dispute brought to the court, the judge must rely on the justice principle between both parties.
2. To impose the extent of an obivious enforcement, which should not be too wide.
3. The implementation of legal rights must not be over applied, namely such implementation must not cause any unfairable problems to other party such as to implement such law by the procedure of the judge to take an advantage.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิติ.....*อานนท์ อานนท์*.....

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*อานนท์ อานนท์*.....

ปีการศึกษา.....2535.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....*อานนท์ อานนท์*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของท่านรองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และท่านอาจารย์จรัญ ภักดีธนากุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งท่านทั้งสองได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้งแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์มาด้วยดีตลอด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ ที่ได้กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำแนะนำและแนวความคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ความกรุณาจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยไปด้วยดี และผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ และท่านอาจารย์จุลสิงห์ อสันตสิงห์ ที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงวิทยานิพนธ์ตลอดจนให้กำลังใจและความกรุณาจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ดาราทพร ธีระวัฒน์ คุณวิชัย ธีญญาภิรัชย์ และคุณศรัณย์ ธีรพัฒน์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและให้การสนับสนุนผู้เขียนตลอดมา และขอขอบคุณคุณวิเวียง คุณนิมิต คุณอรวรรณ คุณสมิตรา คุณสุรีณา ตลอดจนพี่ ๆ เพื่อน ๆ ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้เขียนมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชา นิติศาสตร์พอสมควร ซึ่งผู้เขียนขอมอบเป็นกตเวทิตาแก่บิดามารดาอันเป็นที่รักยิ่งของผู้เขียน

คุณย์วิทย์ทรัพย์ากร
อรุณช อชาาทองสุข
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
บทที่ 2 หลักเรื่องเสรีภาพในการทำสัญญา (Principle of Freedom of Contract) และหลักความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนา (Principle of the will).....	5
1. หลักเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนา.....	7
2. หลักเรื่องเสรีภาพในการทำสัญญา.....	8
2.1 ประวัติความเป็นมาของหลักเสรีภาพในการทำสัญญา.....	9
2.2 ความหมายของการมีเสรีภาพในการทำสัญญา.....	10
2.3 ข้อโต้แย้งทฤษฎีเสรีภาพในการทำสัญญา.....	12
2.4 หลักเสรีภาพในการทำสัญญาในความหมายใหม่.....	14
3. ทฤษฎีทางสังคมในการทำสัญญา (Paternalism).....	17
บทที่ 3 มาตรการควบคุมและแก้ไขปัญหาค้ำสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในต่างประเทศ	
1. การควบคุมและแก้ไขปัญหาค้ำสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน.....	21
1.1 การควบคุมและแก้ไขปัญหาค้ำสัญญาที่ไม่เป็นธรรมของศาล.....	22
1.1.1 หลักศีลธรรมอันดีตามมาตรา 138 (1).....	22
1.1.2 หลักการตีความสัญญาตามมาตรา 133 และมาตรา 157	25
1.1.3 หลักสุจริต ตามมาตรา 242.....	27

1.2 การควบคุมและแก้ไขปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม โดยกฎหมายเฉพาะ	
The Standard Terms Act 1976.....	29
1.2.1 เหตุผลในการออกพระราชบัญญัติ.....	29
1.2.2 ลักษณะของกฎหมาย.....	30
1.2.3 สาระสำคัญของกฎหมาย.....	31
ก. ขอบเขตของกฎหมาย.....	31
ข. การผนวกข้อสัญญาที่เป็นมาตรฐานเข้าไว้ในสัญญา	32
ค. อำนาจของศาลในการควบคุมข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม	34
ง. ลักษณะของข้อกำหนดที่ศาลอาจพิพากษาว่าเป็นโมฆะ	34
จ. ลักษณะของข้อกำหนดที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นโมฆะ	39
ฉ. การฟ้องคดีของกลุ่มผลประโยชน์ (Class action)	50
2. การควบคุมและแก้ไขปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมธรรมดาในประเทศอังกฤษ	51
2.1 การควบคุมและแก้ไขปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมโดยศาล	51
2.1.1 การผนวกข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดเข้าไว้ในสัญญา	53
(1) โดยการให้คู่สัญญาอีกฝ่ายลงชื่อรับรู้ข้อสัญญาดังกล่าว	
(by signature).....	54
(2) โดยการแจ้งให้ทราบ (by notice).....	54
(3) โดยถือเอาวิธีปฏิบัติที่ทำกันมา (by course of	
dealing).....	57
2.1.2 หลักการตีความสัญญา.....	58
(1) Contra proferentem rule.....	58
(2) ข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดในความประมาทเล็กน้อย	61
(2.1) กรณีที่ต้องรับผิดโดยไม่คำนึงว่าประมาทเล็กน้อย	
หรือไม่.....	61
(2.2) กรณีที่ต้องรับผิดเพียงเฉพาะเมื่อประมาท	
เล็กน้อย.....	61

(3) หลักการทำผิดสัญญาที่เป็นรากฐานของสัญญา (fundamental breach of contract)	62
(1) ความหมายแรก กรณีที่มีการทำผิดสัญญาที่เป็น รากฐานหรือหัวใจของสัญญา (Fundamental term).....	63
(2) ความหมายที่สอง กรณีที่ลักษณะของการทำผิดสัญญา ของคู่สัญญานั้นมีลักษณะร้ายแรง.....	64
2.1.3 ข้อจำกัดอื่น ๆ ตามหลักคอมมอนลอว์.....	67
(1) การกล่าวผิดความจริง (misrepresentation)	67
(2) คำมั่นที่ขัดแย้ง (Overriding undertaking)	68
2.2 การควบคุมและแก้ไขปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมโดยกฎหมายเฉพาะ The Unfair Contract Terms Act 1977.....	70
2.2.1 เหตุผลในการออกพระราชบัญญัติ.....	70
2.2.2 ลักษณะของกฎหมาย.....	71
2.2.3 สำระสำคัญของกฎหมาย.....	
1. ข้อกำหนดที่ไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย.....	71
1.1 ความรับผิดในความประมาทเลินเล่อที่ทำให้บุคคลอื่น ถึงแก่ความตายหรือบาดเจ็บแก่กาย.....	72
1.2 คำรับรองสินค้าสำหรับผู้บริโภค.....	75
1.3 สัญญาซื้อขายและสัญญาเช่าซื้อ.....	77
1.4 สัญญาจัดหาประเภทอื่นที่ไม่ใช่สัญญาซื้อขายและสัญญา เช่าซื้อ.....	81
2. ข้อกำหนดที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขความสมเหตุสมผล	
2.1 ความรับผิดในความประมาทเลินเล่อที่ทำให้บุคคล เสียหายนอกจากทำให้ตายหรือบาดเจ็บแก่กาย	82

	หน้า
2.2 สัญญาเพื่อผู้บริโภคและสัญญาสำเร็จรูป	84
2.2.1 ยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบ ๗ ของตน ในการทำผิดสัญญาที่ตนก่อขึ้น.....	85
2.2.2 เรียกร่องสิทธิที่จะทำให้การปฏิบัติตามสัญญา ผิดไปจากสิ่งซึ่งได้รับการคาด หมายว่าตนจะปฏิบัติ.....	86
2.2.3 เรียกร่องสิทธิที่จะทำให้ตนไม่ต้องปฏิบัติตาม สัญญาทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่ง....	88
2.3 สัญญาจัดหาสินค้า (Supply of Goods)...	89
2.4 ข้อกำหนดการชดเชยค่าเสียหาย (Indemnity Clauses).....	89
2.5 การกล่าวผิดความจริง (Misrepresentation)	91
3. ผลของการเลิกสัญญาหรือการรับรองสัญญา.....	92
4. ข้อจำกัดการหลีกเลี่ยงจากการใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้	
4.1 สัญญาอันที่ 2 (Secondary contract)...	94
4.2 การเลือกใช้ข้อสัญญาที่ระบุกฎหมาย.....	95
5. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับความสมเหตุสมผล.....	
5.1 เวลาในการวินิจฉัยความสมเหตุสมผล.....	96
5.2 แนวทางในการวินิจฉัยความสมเหตุสมผล....	98
5.3 ภาวะการพิสูจน์.....	105
6. การทำสัญญาในฐานะผู้บริโภค.....	107
7. ประเภทของข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบ.....	109
8. สถานการณ์ที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติฉบับนี้	112
8.1 สถานการณ์ที่ไม่อยู่ในบังคับพระราชบัญญัติฉบับนี้	112
8.2 สถานการณ์ที่ยกเว้นไว้โดยเฉพาะ.....	112

3.	การควบคุมและแก้ไขปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา	114
3.1	หลักไม่มีความยินยอมร่วมกัน (lack of mutual assent)	115
3.2	หลักไม่มีการต่างตอบแทน (lack of mutuality)...	117
3.3	หลักความล้มเหลวของการต่างตอบแทน (failure of consideration).....	118
3.4	หลักข้อบกพร่องในการก่อให้เกิดสัญญา.....	119
3.5	หลักความสงบเรียบร้อยของประชาชน (public policy)...	119
3.6	หลักการตีความสัญญา.....	120
3.6.1	Contra proferentem rule.....	121
3.6.2	การพรรณาสินค้าที่ซื้อขายล่วงหน้าหรือจำกัดความรับผิดชอบ.....	121
3.7	หลักความไม่เป็นธรรมตาม Uniform Commercial Code (UCC.)	122
3.7.1	ประวัติการร่างกฎหมายมาตรา 2-302.....	122
3.7.2	การเสนอพยานหลักฐานในเรื่องสภาพแวดล้อม วัตถุประสงค์ และผลทางการทำตามมาตรา 2-302.....	123
3.7.3	การพัฒนาและการใช้มาตรา 2-302 ของศาล.....	125
บทที่ 4	การควบคุมและแก้ไขปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในประเทศไทย.....	129
1.	วิธีการควบคุมและแก้ไขปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมตามกฎหมายไทยในปัจจุบัน.....	129
1.1	การแก้ไขปัญหาค่าความไม่เป็นธรรมโดยบทบัญญัติต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	129
1.1.1	หลักความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน	129
1.1.2	หลักการตีความสัญญา.....	130
1.1.3	หลักความสุจริต.....	131
1.1.4	หลักข้อยกเว้นความรับผิดชอบที่ทำได้ล่วงหน้า.....	132

1.1.5	หลักการผนวกข้อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบเข้าไว้ในสัญญา	132
1.1.6	หลักการลดเบี้ยปรับ.....	133
1.2	การแก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522.....	133
1.3	การแก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2535	135
1.4	การแก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมโดยพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535.....	137
1.5	การแก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมโดยพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2524.....	138
2.	วิธีการควบคุมและแก้ไขข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมตามร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ.....	139
2.1	ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.	139
2.2	ร่างพระราชบัญญัติห้ามขายฝากที่ดินเกษตรกรรม พ.ศ.	139
2.3	ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการเช่าซื้อสินค้า พ.ศ. ของกระทรวงพาณิชย์.....	140
3.	วิธีการควบคุมและแก้ไขข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมตามร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.	144
3.1	แนวคิดใหญ่ที่เป็นรากฐานที่มาของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.	144
3.2	หลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.	145
3.3	สิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย.....	145
3.4	สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.	145

1. กำหนดประเภทของนิติกรรมสัญญาที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้.....	145
2. กำหนดกรอบของสัญญาที่อยู่ภายใต้บังคับของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้.....	146
3. กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางที่จะวิเคราะห์ถึงความเป็นธรรมและสมควรแก่กรณี.....	149
3.5 รายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.	150
(1) อำนาจศาลในการพิจารณาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม.....	150
(2) หลักในการพิจารณาข้อตกลงในสัญญาที่ถือว่ามี การได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้	154
(2.1) ข้อตกลงในสัญญาที่อาจถือได้ว่ามีการได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งในสัญญาที่ทำระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพ.....	156
(2.2) ข้อตกลงในสัญญาที่อาจถือได้ว่ามีการได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งในสัญญามาตรฐานที่ใช้ระหว่างเอกชนด้วยกัน	159
(2.2.1) ข้อตกลงที่อาจไม่เป็นธรรมในสัญญาเช่าซื้อ	160
(2.2.2) ข้อตกลงที่อาจไม่เป็นธรรมในสัญญาขายฝาก	163
(2.2.3) ข้อตกลงที่อาจไม่เป็นธรรมในสัญญาค้ำประกัน	168
(2.2.4) ข้อตกลงที่อาจไม่เป็นธรรมในสัญญาฝากเงินที่มีข้อตกลงให้ใช้บัตรฝากและถอนเงินอัตโนมัติ	171
(2.3) สัญญามาตรฐานที่เกิดจากสัญญาที่รัฐทำกับเอกชนภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.....	174
(2.3.1) ข้อพิจารณาสถานะทางกฎหมายของสัญญาที่รัฐทำในฐานะเอกชน.....	174

(2.3.2) ผลของการกำหนดข้อสัญญาในสัญญาจัดหาพัสดุ ของภาครัฐ.....	175
(2.4) ข้อตกลงในสัญญาที่อาจไม่เป็นธรรมในสัญญาที่คู่สัญญาฝ่าย หนึ่งมีอำนาจต่อรองในการทำสัญญาเหนือกว่าคู่สัญญาอีก ฝ่ายหนึ่งอย่างมาก.....	178
(3) ผลบังคับของข้อตกลงจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในการประกอบอาชีพทาง การงานหรือการทำนิติกรรม.....	180
(4) ผลบังคับของข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดเพื่อความชำรุด บกพร่องหรือเพื่อการรอนสิทธิในสัญญาที่มีการชำระหนี้ด้วยการส่งมอบ ทรัพย์สิน.....	187
(5) อำนาจศาลในการลดมัดจำ.....	194
(6) ผลบังคับของข้อตกลงหรือประกาศที่ได้ทำไว้ล่วงหน้าเพื่อยกเว้นหรือ จำกัดความรับผิดเพื่อความเสียหายอันเกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ.....	201
(7) ผลในทางกฎหมายของความตกลงหรือความยินยอมของผู้เสียหายต่อ การกระทำละเมิด.....	208
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	214
บรรณานุกรม.....	
ประวัติผู้เขียน.....	